

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispytationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

1 Quæ accidentia sint in Eucharistia sine substantia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

sicut color in superficie, vt ipsa experientia videtur ostendere: & potest etiam declarari, quia per eandem substantiam quantitate extenduntur alia qualitates, & omnes, quantitatiuas dimensiones recipiunt; & hoc non fit, quia informantur quantitate: ergo erit e contrario, quia ille immediate inhæreant quacitati. Ex his ergo optime concludit D. Thom. in ratione secunda, ablato subiecto primario, seu fundamentali accidentium, quod est substantia, solū mutari quantitatem, quoad existendi modum, reliqua vero eodē modo manere in quantitate fundata: quia nullam aliam mutationem necesse est fieri ad veritatem huius mysterij. Et hoc confirmat in prima ratione satis probabilis, & sensibili experientia, qua videmus manere ibi quoddam, quantum coloratum, & cetera. Tertiam vero rationem adhibet valde metaphysicā, quam pertractare non est necesse: inuoluit enim longam disputationem de principio indiuiduationis ab hoc loco satis alienam. Neq̄ in solutionibus argumentorum aliquid declarandum occurrit.

DISPUTATIO LVI.

De modo existendi accidentium panis & vini post consecrationem.

Disput. 15 de
Eucharistia.

Diximus in superioribus, hoc Eucharistia sacramentum ex parte materie duobus consistere; corpore, scilicet & sanguine Christi realiter præsentem; de quo hæc tenent dictum est; & accidentibus panis & vini; de quibus subinde dicendum sequitur. Duo autem in illis consideranda occurrunt. vnum est eorum esse, aliud, quo modo agant, & participantur: illud prius declarabimus in hac disputatione; posterius vero in sequente.

SECTIO I.

Quæ accidentia panis & vini post consecrationem maneat sine substantia.

Thom.

Alia.

Spponimus vt certum, manere aliqua accidentia panis & vini consecratione peracta, quod non solum hinc certum est, vt patet ex Conc. Trident. sessio. 13. cano. 2. sed etiam sensibus est manifestum. Quamquam non defuerit vnus Petrus de Aliaco, qui dixerit, sensibus non satis iudicari, an illa sint vera, vel apparentia: posseq̄ probabiliter negari: quod si verum est, nullum plane iudicium ob sensuum experimentum, potest esse certum, etiam in obiectis propriis ac per se ipsorum sensuum. Quo nihil potest dici absurdius: ad hanc ergo certitudinem satis est, vt naturaliter sit euidens ibi non posse esse deceptionem, & alioqui nullum sit fundamentum ad fingendum miraculum: præsertim, cum illud fingere contra fidem sit, & contra veritatem sensibilibus sacramenti. Atq̄ hinc vterius colligitur, hæc accidentia, quæ in hoc sacramento videntur, esse eadem numero, quæ in pane & vino præferunt: de quo minus certum existimari potest sensuum iudicium: quia non minori sensuum apparentia seu experimento videntur manere eadem numero accidentia in corpore mortuo, quæ immediate antea fuerant in viuo: & tamen multis Philosophis visum est, non esse eadem: nihilominus in præsentem res est euidens: quia neq̄ in ipsis, neque in subiecto eorū facta est aliqua naturalis mutatio, quæ sensibus, aut ratione naturali discerni possit: & est etiam res certa in doctrina fidei, vt patet ex Conc. Tridentino loco nuper citato, Florentin. in decreto Eugenij, Constantiens. sessione 8. Lateranens. in cap. Firmiter, de Summ. Trinitat. & ex communi traditione Sanctorum, quos supra retuli tractando de reali præsentia Christi in Eucharistia, & aliorum, Fr. Suarez. Tom. 3.

qui referuntur de consecrat. distinct. 2. capit. Quia corpus, cap. Quia passus, cap. Forte, cap. Sanguis, cap. Hoc est, cap. Vtrum sub figura. Omnes enim docent, sub eisdem accidentibus corpus & sanguinem Christi contineri, sub quibus prius substantia panis & vini continebatur. Idemque docet Hugo de Sanct. Viſt. 2. de sacrament. part. 8. capit. 7. Diuus Thomas hic, & supra quæstion. 75. artic. 5. & optimè 4. contra Gent. c. 36. Alenf. 4. part. quæst. 40. Gabriel lectio. 44. in Canon. & reliqui Theologi in 4. distinction. 12. Ratio vero seu congruentia huius est, quia in primis, ad rationem sacramenti necessarium fuit, vt sub signo sensibili Christus sumeretur. Secundò, quia oportuit CHRISTVM manere sub aliena specie, vt fides conseruaretur & exerceretur, propriis sensibus diuinam autoritatem præferendo: propter quod sacramentum hoc, quasi per Antonomahiam, dictum est mysterium fidei, quia in eo aliud videtur, & aliud traditur: vt dicitur in cap. Cum Martha, de Celebratione Missarum. Vnde, & vtile fuit, vt hoc mysterium infidelibus esset occultum: item fuit ratione sacramenti, vt posset manducari, & bibi: tum in ratione sacrificij, vt posset in altari offerri, & necessarium ad conuenientem usum fidelium tum incruente immolari. Ad hæc autem omnia sufficiunt, & aptiora sunt eadem numero accidentia, quæ in pane & vino extiterunt, & facilius fuit, illa eadem conseruari, quam illis destructis, alia omnino similia sine subiecto creati: fuit etiam hoc magis expediens ad veritatem conuersionis, vt aliquid vtrique termino commune maneret: ac deniq̄ ipsa verba formæ hoc indicant, & ad suam veritatem requirunt, vt pronomen (Hoc) possit aliquod indiuiduum sensibile designare, quod in principio & termino prolationis idem sit, saltem per habitudinem ad eadem numero accidentia. Atque hinc vterius concludo, & sumo vt certum, manere post consecrationem eadem numero accidentia, non solum quoad essentiam, sed etiam quoad existentiam, vel quia existentia (iuxta veram sententiam) nihil est, nisi actualis entitas rei: vnde fieri non potest, vt maneat eadem numero entitas essentia realis & actualis sub diuersis existentibus, vt in primo tomo de Incarnatione late tractaui: vel etiam si demus, distinguui in re ipsa existentiam ab essentia actuali, posseque variari existentiam in eadem numero essentia, nihilominus hic nulla est necessitas, nec ratio probabilis ad hoc asserendum, & multiplicanda miracula, quia non magis pender à subiecto existentia connaturalis accidenti, quam essentia: vnde nulla est ratio, cur vna maneat, & non alia: & alioqui, saltem ex natura rei, vt essentia accidentis & cuiuscunq̄ formæ conseruentur eadem in indiuiduo, & in entitate sua, necesse est, vt eandem existentiam retineat: manent ergo eadē numero accidentia, quoad essentiam, & existentiam. Ex his autem, quæ diximus, non probatur, omnia accidentia panis & vini post consecrationem manere, sed solum aliqua, præsertim ea, quæ externis sensibus per se percipi possunt: & ideo explicandum superest, quod in hoc certo tenendum sit. Soto enim in 4. d. 9. q. 1. art. 5. censet esse errorem negare, quod maneat omnia accidentia panis & vini, etiam propriae passionis: nam, licet Concilia indefinite dicant, manere accidentia, seu (vt ipsa loquuntur) species panis & vini, tamen in huiusmodi locutionibus, quæ doctrinales sunt: indefinita æquiualeat vniuersali. In contrarium vero est ratio nuper facta: item, quia multi existimant, esse aliquas proprias passionis ita intrinsecas, vt non possint à subiecto separari: & quædam esse accidentia, quæ à substantia non distinguuntur, vt res omnino distinctæ, sed tantum, vt modi, qui etiam manere non possunt, destructo subiecto.

Dicendum est ergo primo, certum esse, ablata a. Censur. substantia panis & vini post consecrationem manere omnia

omnia accidentia, quæ per se possunt sensibus percipi, hoc probant, vt dixi, omnia, quæ ex Conciliis & Patribus adduximus, & experientia ipsa, quæ necessaria fuit, vt mysterium fidei esset occultum: quia, si aliquod accidens per se sensibile non maneret; ergo posset hoc naturaliter cognosci quadam naturali, seu morali euidentiâ: nam, si ante consecrationem sentiretur, verbi gratia, odor vini, & statim post verba consecrationis prolata non sentiretur, esset humano modo euidens fuisse ablatum: ergo eodem modo esset euidens, ad præsentiam illorum verborum aliquam realem mutationem ibi esse factam: ergo mysterium consecrationis aliquo modo experimento cognosceretur. Quæ ratio potest eodem modo fieri in obiecto cuiuscunque sensus, imo & in communibus sensibilibus, vt figura, &c. Nam de iis etiam factis euidenter iudicat sensus, præcipue quando sunt factis applicata, & nullum intercedit impedimentum. Sed an sit eadem certitudo & euidentiâ de quantitate. Respondeo, loquendo in communi, esse eandem: quia hoc modo quantitas est vnum ex sensibilibus communibus: vnde euidenter percipimus manere aliquid extensum, habens molem, loco impenetrabile, & hoc vocamus quantum, & consequenter habens quantitatem: an vero illa quantitas sit aliqua res distincta à qualitatibus ipsis, & consequenter, an sit quantitas substantiæ, vel accidentium tantum, quæ manet, non potest sensibus percipi, neque in hoc est aliquid de fide certum, sed in opinione Theologorum versatur: est autem, vt in Commentario dixi, probabilius, vnam esse quantitatem substantiæ, & qualitarum omnium in ea existentium, quæ est res ab omnibus illis distincta, quam necesse fuit in hoc sacramento manere: tum, vt omnes qualitates haberent corpoream molem, quæ possent occupare locum, tangi, videri, &c. tum, vt retinerent in se coniunctionem aliquam, naturalemque vnionem. Denique, vt essent loco impenetrabiles: nam hoc, reuera, habent ab huiusmodi, quantitate: nam, si hoc per se haberent, nulla posset naturalis ratio reddi, ob quam duæ albedines in duabus hostiis consecratis existentes essent inter se loco impenetrabiles, & tamen calor, & color, sapor, & odor, in eadem hostia possent in eodem loco penetrari: cum sint tamen corporeæ & extensæ quatuor qualitates, sicut duæ albedines: quæ ratio applicari facile potest ad ostendendum, non habere accidentia quantitatis suam distinctam à quantitate substantiæ: & consequenter illam esse vnum accidens realiter ab omnibus illis distinctum.

Conclusio.

Dico secundo; Non est certum manere post consecrationem alia accidentia panis & vini, præter prædicta per se sensibilia: probabilius tamen videtur, manere omnia, quæ habent entitatem propriam distinctam ab entitate substantiæ. Probatur prior pars: quia Concilia aut Patres non potuerunt habere aliquid certum fundamentum, præsertim Theologicum, ad id definiendum in eo sensu: ergo non sunt in eo sensu intelligendi. Antecedens patet, quia ad occultandum mysterium fidei nihil aliud est necessarium: neque vilo experimento aliud constare potest: neque etiam sunt alia principia, ex quibus colligi possit. Vnde ipsi modo loquendi hoc insinuarunt Concilia: nam hac ratione videntur appellasse hæc accidentia panis & vini, species sacramentales: scilicet, vel quia per species sensibiles percipi possunt, vel quia in externa specie eo modo substantiam referunt, quo sensibus percipi potest. Dices: fides docet in hoc mysterio fieri solam transsubstantiationem, per quam sola substantia definit: ergo ex principio factis certo colligi potest, nullum accidens definire. Respondetur, negando consequentiam: nam, licet ex vi transsubstantiationis per se non definat nisi substantia, quod tamen cum illa concomitanter definat aliquod accidens, non repugnat transsubstantiationem.

Obiectio.

Solutio.

nam, quoad hoc, non videtur maior ratio de termino, à quo, quam de termino ad quem: nam transsubstantiatio, ita est ad substantiam, sicut ex substantia: & tamen huic rationi non repugnat, quod cum illo termino ad quem, concomitanter veniant accidentia: ergo similiter non repugnabit, quod concomitanter recedant, seu esse definant cum termino à quo, saltem aliqua, si in eis est specialis ratio aut difficultas.

Aliter obicit potest, quia sunt in pane & vino quedam proprietates occultæ, quæ, licet non sint per se sensibiles, sunt tamen principia sensibilibus dispositionum, quibus corruptio & generatio fit: ergo necesse est has manere: alioquin non essent æque actiua sensibilibus accidentia, quæ manent: atque ita posset mysterium hoc sensibili experimento aliquo modo cognosci. Respondetur, hanc esse probabilem rationem, quæ iuvat ad posteriorem partem conclusionis probandam: non esse tamen certam: quia certum non est dari huiusmodi proprietates occultas: id enim præter alios Philoſophos negat Claudius de Sainctes, repetitione 6. capite 2. quia temperamentum primarium qualitatum sufficit ad huiusmodi actiones: fortasse tamen probabilis est, huiusmodi proprietates esse admittendas. Vnum enim vehementius calefacit, quam solus formalis calor ipsius vini posse videatur calefacere: eis vero admittendis, necessario fatendum est, manere in hoc sacramento: & prima conclusio intelligenda erit de accidentibus per se sensibilibus formaliter vel emittentibus: nam, quod ad præsens attinet, eadem est vtroque ratio, eademque necessitas, vt ratio facta probat.

Nihilominus posterior pars conclusionis est conformis doctrinæ Conciliorum, Sanctorum, & Theologorum, eamque late probat Ferranensis, contra gentes, cap. 65. Et probatur in hunc modum: quia omnia hæc accidentia, aut sunt quantitas, aut qualitates materiales, aut modi aliqui accidentales, qui cum quantitate, aut qualitate realiter identificantur, vt sunt Vbi quantitatum, figura, relationes aliquæ, & alia huiusmodi: sed ostensum est, quantitatem manere, & de quibusdam qualitatibus id est certum, vt dixi: est autem fere eadem ratio de omnibus: tum quia omnes inherent proxime quantitati: vnde illa conseruata, conseruant eandem inherentiam, quæ possunt in esse conseruari: tum etiam quia ostensum est, manere omnes qualitates formaliter per se sensibiles, & omnes etiam proprietates occultas, quæ possunt esse principia similibus qualitatum: at vero præter has qualitates, nullæ aliæ videntur posse excogitari in pane aut vino. Denique, quamuis aliæ esse fingantur, non erit difficultas, illas conseruari, quam cæteras: neque erit vlla specialis ratio, cur potius destruantur. Dices fortasse esse proprias quasdam passionibus magis intimè pendentes à substantia. Sed hoc gratis dictum est: quia tam intrinseca proprietates materiæ, seu corporis est quantitas, quam esse potest vlla qualitas, respectu panis & vini: & similiter conaturalibus & intrinsecis proprietates habent eandem naturalem vnionem & dimanationem, quam possunt aliæ qualitates habere: ergo eadem est omnium ratio. Tandem relationes, aut alij modi accidentales cum fundentur in quantitate, vel qualitate, eisque solis proxime adhareant, non solum manere possunt, sed etiam necessario manent, manentibus quantitate & qualitate, nisi speciali actione corrumpantur: quod est extrinsecum, & per accidens ad transsubstantiationem, quam solam hic consideramus. Loquimur autem de modis accidentalibus propriis, qui ad aliquid ex Prædicamentis pertinent: nam loquendo de modo inherentiæ, hic manere non potest, vt infra dicam, saltem in quantitate, quia essentialiter est modus vnionis: de cuius intrinseca ratione est, vt pendet

pendeat à termino talis vniōnis, qui in presenti est substantia: & ideo, illa ablata, nō potest manere quātitatis inherētia.

3. Cunctis.

Sicut Durand. Gabriel.

Dico tertio: Si qui sunt in substantia modi accidentales, qui non sunt re omnino ab illa diuersi, sed tantum modi ex natura rei distincti, hi non manent post consecrationem in hoc sacramento, huiusmodi esse possunt modus presentia: modus vniōnis materiae ad quantitatem, & aliaque relationes: de quibus omnibus ita sentiunt Scot. Durand. Gabr. & alii, dicitur distincti. 12. nam licet diuersi vtrantur vocibus, scilicet, relationum transcendentalium, aut praedicamentarium, aut respectuum extrinsecos aduentum, vel modorum: illis tamen omnibus eandem rem significant: ratio autem omnium esse debet, quia huiusmodi accidentia conseruari non possunt, deitrueta substantia. Sed in huius rei reddenda ratione laborant praedicti auctores: quia etiam de his accidentibus dici potest, essentiam eorum non esse actum in esse, sed aptitudinem, & consequenter posse conseruari sine subiecto. Dico tamen non esse eandem rationem de his, & de reliquis. Nam caetera accidentia, aut ex propria ratione sua secum afferunt propriam entitatem, & realitatem, in qua possunt conseruari: vt sunt quantitas & qualitas: aut sunt modi huius entitatis, quae est quantitas vel qualitas, in qua si fuerit conseruari possunt: hi autem modi, de quibus agimus, ex proprio conceptu non afferunt propriam entitatem: & ideo essentialiter requirunt entitatem, quam immediate efficiant, vt conseruari possint: illa autē entitas est substantia, quae cum includat in sua essentiali ratione, quod sit substantia, nullo modo conseruari potest, ratione substantiae destructa. Est enim hoc metaphysicum principium obseruandum: In omnino re, quae variis modis affici potest ex natura rei ab illa distinctis, dari vnā rationem essentialē, & inuariabilem, sine qua talis res conseruari nō potest, quamuis in caeteris rationibus, & modis possit esse varias. Ex quo fit, vt res illa manere possit in rerum natura cum sua ratione formali essentiali sine aliis rationibus modificantibus ipsam, non possit autem manere sub ratione alicuius modi, sine primaria ratione essentiali tali entitati: & consequenter fit, vt nec modus possit manere sine tali re, quā modificat: quia cū per se non constituat propriam entitatem, essentialiter pendet ab entitate sui subiecti, & cum sit tantum modus, non inheret per alium modum, sed per se ipsum vniuer: unde fit, vt in suo conceptu includat actiualem vniōnem, & non tantum aptitudinalem.

SECTIO II.

Quenam mutatio fiat in quantitate, vt possit sine subiecto conseruari.

AD explicandum modum, quo sacramentales species sine substantia existunt, à quantitate incipimus, quae est caeterorum fundamentum: nam de illa certius est, sine subiecto manere: quia in nulla substantia esse potest, vt in art. 1. D. Thomae satis probatum est, neque est aliud accidens quantitate prius, in quo ipsa subiectari possit, vt per se constat ex Philosophia: nec denique inter substantiam & accidens aliquod medium excogitari potest, quod sit quantitas subiectum. Quocirca, cum de fide sit, accidentia in hoc sacramento manere sine subiecto, vt vniuersa Ecclesia sentit, & Concilia citata definiunt, quod saltem de tota collectione accidentium verum esse, necesse est, vt supra diximus: maxime verificandum est de illo accidente, quod est primum, & reliquorum fundamentum, quod est quantitas. Cum ergo certum sit, quantitatem sine subiecto manere in eadem entitate numero quoad essentiam, & existentiam, vt dictum est supra, explicandum superest, quae mutatio in ea sit necessaria, vt ita conseruetur: id est, qua-

re primetur, aut quid ei addatur, aut in fieri, quoad actionem, & dependentiam, per quam sic constituitur, & conseruetur, aut in facto esse, quoad modum per se existendi.

Opinio circa illam.

Prima sententia esse potest, nullam prorsus in eamuraturā intrinsecam fieri, neque priuatiuam, neque positiuam, neque in fieri, neque in facto esse: sed solum deitruui subiectum, & inde quasi per extrinsecam denominationem dici manere per se sine subiecto: qui modus dicendi plures partes includit, quas omnes simul non inuenio apud aliquem auctorem, & ideo oportet sigillatim de eis dicere. Primo itaque negat haec opinio, priuari quantitatem aliquo reali modo, quem in subiecto suo habet: quia in subiecto nihil habet, nisi entitatem suam: id est, essentiam, & existentiam, quā Deus conseruat, non conseruando subiectum, sicut posset conseruare tectum domus immutatam, destruendo fundamenta, & parietes: & tunc nihil positiuum auferret à tecto, sed solum per destructionem aliorum diceretur conseruare tectum, quasi per se sine fundamentis, quibus nitatur. Dices, priuari quantitatem inherētia: Sed contra: nam etiā in praedicto exemplo posset dici tectum priuari contractu, & sustentatione: sicut autem: his verbis non significatur aliqua res intrinseca, quae tectum priuetur, sed denominatio, & ad summum, quaedam extrinseca causalitas: ut per illud verbum (inherētia) nulla res denotatur intrinseca quantitati, sed cum existentia eius connotatur subiectum, illam sustentans & conseruans: dicitur ergo auferri inherētia, ablato subiecto, non quia à quantitate tollatur aliquid praeter subiectum, sed quia illa denominatio, seu connotatio tollitur: id est, quia illa existentia iam non conseruatur ab eodem subiecto, in quo prius nitabatur.

Secundo negat haec opinio addi quantitati à subiecto separatae modum aliquem positiuum, quo per se existat, sed à sola negatione subiecti sic denominari. Hoc opinatur Scot. d. 12. qu. 3. & 6. inclinante Richard. art. 1. q. 1. Palud. q. 1. & tertio. Marfil. qu. 9. ar. 4. ad 4. indicat etiam Soto, d. 10. q. 2. art. 2. impugnat enim Caiet. contrarium sententiam. Et D. Tho. hic, cū solum dicat accidentia conseruari sine subiecto, diuina virtute sustentante: nullum alium positiuum modum ponere videtur. Et probatur, quia hic modus positiuus, nec facile intelligi potest, neque est necessarius: nam ex praefato conceptu negationis subiecti, & inherētia facis denominatur accidens esse per se: non est ergo superflue multiplicandus hic modus: sicut anima rationalis, cū separatur à corpore per solam negationem vniōnis, seu informationis, dicitur per se esse, seu separata: nam, licet aliqui sentiant illi addi positiuum modum subsistendi, tamen Scotus illum negat, & saltem probabilius est illum non accipere ratione separationis, sed eundem habere etiam in corpore: quia natura sua est res subsistens: ac denique, licet antea illo modo careret, & postea ex separatione resultaret, illud esset ex speciali ratione: quia anima natura sua conseruatur separata: & ideo positiuē subsistit, & quasi se ipsam sustinet, quantitas autem non est nata ex se sic existere, sed tantum virtute agentis extrinseci separata durat: & ideo nullum intrinsecum modum requirit, sed solum extrinsecum influxum causae agentis. Possamus autem in fauorem huius sententiae argumentari: nam hic positiuus modus in quantitate videtur impossibilis: quia, si talis modus adderetur quantitati, necessario futurus esset accidentalis: sed huiusmodi esse non potest: ergo. Maior patet, tum ex principio fidei: quia in accidentibus Eucharistiae nihil substantiale manet, nec denuo ponitur praeter Christum: tum etiam, quia cum quantitas sit accidens, non est capax modi substantialis: neque è contrario substantialis modus separabilis est à substantia, quam adaequate respicit, non vt res distincta, sed vt modus tantum, vt à fortiori patet ex dictis in fine sectionis

Scotus. Richard. Palud. Marfil. Soto.

LII 4 praece.